

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

**IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS GAUTI INFORMACIJĄ
IŠ VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO
NR. VIII-1524 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

**(toliau – Projektas)
(TAP-21-622) (TAIS Nr. 21-21690(2))**

2021-06-03 Nr.NV-1234

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymo projektas) 1 straipsnyje nustatomas Įstatymo projekto tikslas turi būti tikslinamas, įvertinant tai, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas nenustato konkrečių subjektų funkcijų, bet nustato viešojo administravimo įgaliojimų subjektams suteikimą, kurie gali būti suteikiami įstatymais, tiesiogiai taikomu Europos Sąjungos teisės aktu, ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautine sutartimi, kai tame teisės akte nurodomas konkretus veikiantis ar numatomas steigti viešojo administravimo subjektas, bei įstatymų įgalios valstybės ar savivaldybės institucijos priimtu teisės aktu, o taip pat nustato ir veiklą, kurią privalo vykdyti visi viešojo administravimo subjektai. Kartu siūlome atsisakyti nuostatos „žemesnės nei įstatymai teisinės galios teisės aktai“ vartojimo, nes toliau Įstatymo projekte, pvz., 2 straipsnio 2 dalyje, vartojama nuostata „įstatymuose ar kituose norminiuose teisės aktuose“ nesiejant reguliavimo su teisės aktų hierarchija, o 4, 8 straipsniuose ir kituose vartojamos nuostatos „kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose“, „kiti įstatymai“. Siūlome išlaikyti dėstymo nuoseklumą ir Įstatymo projekte, atsižvelgiant į nuostatos turinį, vartoti tapačias nuostatas.

2. Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalies 7 punkto nuostata, kad Įstatymo projektas nustato didelės vertės duomenų rinkinių skelbimo ir jų pakartotinio naudojimo sąlygas neatitinka Įstatymo projekto 16 straipsnio nuostatos, kad šių rinkinių dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygas tvirtina Vyriausybė. Šiame nuostatų tarpusavio suderinamumo kontekste kartu turėtų būti vertinama ir Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalies nuostata, numatanti, kad „kitos dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygos, negu nurodytos šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, gali būti nustatytos tik Lietuvos Respublikos įstatymuose arba Europos Sąjungos teisės aktuose“.

3. Siekiant tikslumo ir aiškumo, Įstatymo projekto 1 straipsnio 4 dalies nuostata turi būti keičiama, nustatant, kad prašymai dėl dokumentų teikimo ir jų pakartotinio naudojimo pateikiami ir nagrinėjami Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

4. Įstatymo projekto 2 straipsnio 5 dalies nuostata, nustatanti Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 61 straipsnio 1 dalyje nustatytų duomenų bazių gamintojo teisių ribojimą, nėra šio Įstatymo projekto reguliavimo dalykas, todėl siūlomas pakeitimas turėtų būti dėstomas kartu su Įstatymo projektu teikiant ir minėto įstatymo 61 straipsnio pakeitimo projektą. Priešingu atveju, siūlome formuluoti nuostatą apibrėžiant Įstatymo projekto ir Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 61 straipsnio 1 dalies taikymo santykį, pavyzdžiui, įvertinti galimybę

nustatyti, kad tuo atveju, kai įgyvendinant kituose įstatymuose nustatytas duomenų bazių gamintojų teisės būtų draudžiama pakartotinai naudoti dokumentus arba dokumentų pakartotinis naudojimas būtų ribojamas labiau, nei nustatyta Įstatymo projektu, taikomos šio Įstatymo projekto nuostatos ar pan.

5. Dėl Įstatymo projekto 3 straipsnio pažymėtina, kad teikiamos naujos sąvokos ir jų apibrėžtys turi būti suderintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka (Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr.1R-298, 6.5 papunktis) iki Projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui (atitinkamai tikslintinas Projektų aiškinamojo rašto 10 punktas).

6. Atkreipiamė dėmesį, kad Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje nustatomos sąvokos „didelės vertės duomenų rinkiniai“ apibrėžtyje vartojamos vertinamojo pobūdžio nuostatos „ pridėtinę vertę turinčios paslaugos“, „aukštos kokybės darbo vietos“, „potencialūs naudotojai“, kurių turinys suprantamas nevienareikšmiškai, todėl formuluotė turėtų būti sukonkretinama. Taip pat siūlome peržiūrėti ir šio straipsnio 4 dalyje teikiamos nuostatos apibrėžtį ir įvertinti papildomai joje vartojamos sąvokos „registro informacija“ atsisakymo tikslingumą (paliekama tik „informacija“), nors Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas apibrėžia būtent „registro informacijos“ sąvoką, kuri šiuo atveju būtų tinkama.

7. Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo Nr. VIII-1524 5 straipsnio pakeitimo įstatymu nuo 2021 m. liepos 1 d. netenka galios keičiamo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostata, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalies nuostatas, atsisakant analogiškos nuostatos Įstatymo projekte nustatymo.

8. Siekiant aiškumo, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalies 7 punkto formuluotę, patikslinant taip: „jei jie skelbiami esant teisėtam asmens duomenų tvarkymo tikslui“.

9. Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalies 5 punkto nuostata neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos ministerijai gali būti pavestos tik įstatymų nustatytais atvejais ir nustatytam terminui. Siūlome vertinamą nuostatą patikslinti.

10. Atkreipiamė dėmesį, kad Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 dalyje nustatomos ekonomikos ir inovacijų ministro įgaliotos institucijos funkcijos, o šio straipsnio 4 dalyje nustatomos veiklos sritys, už kurias atsakinga Vyriausybės įgaliota institucija. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra pateikta informacijos dėl šias nuostatas įgyvendinančių subjektų (tai būtų tas pats subjektas - Informacinės visuomenės plėtros komitetas), todėl kyla siūlomo reguliavimo tikslingumo ir praktinio įgyvendinimo klausimas. Siūlome pagrįsti teikiamą reguliavimą, priešingu atveju, svarstytinas tokio reguliavimo neatitikimas teisėkūros ekonomiškumo ir efektyvumo principams, tad vertinamo straipsnio 3 ir 4 dalyse teikiamas reguliavimas turėtų būti patikslintas.

11. Įstatymo projekto 7 straipsnio 6 dalyje siūlome išbraukti nuostatą „pagal kompetenciją“ kaip perteklinę.

12. Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalyje kaip pertekliniai turėtų būti išbraukti žodžiai „Vyriausybės nustatyta tvarka“.

13. Siekiant nuostatos aiškumo, Įstatymo projekto 9 straipsnio 5 dalyje nuostatą „kuriais nėra aiškiai suteikiama“ siūlome keisti nuostata „kuriais nesuteikiama“.

14. Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalies nuostatą „Vyriausybė nustato tokių institucijų sąrašo sudarymo ir šio sąrašo skelbimo internete tvarką“ siūlome papildomai įvertinti ir, priklausomai nuo reguliavimo siekio, svarstyti galimybę nustatyti, jog „Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato tokių institucijų sąrašą“, tokiu atveju patvirtintas institucijų sąrašas bus viešai skelbiamas Teisės aktų registre. Jei siekiama, kad Vyriausybė patvirtintų sąrašo sudarymo ir jo skelbimo tvarką, reikėtų nustatyti, kad minimas institucijų sąrašas sudaromas ir skelbiamas Vyriausybės nustatyta tvarka, tada Vyriausybės priimtame įgyvendinamajame teisės akte būtų nustatytas procedūrinis reglamentavimas.

15. Įstatymo projekto 10 straipsnio 4 dalį siūlome formuluoti taip, kad būtų aišku, ar atlyginimo už dokumentų teikimą pakartotiniam naudojimui dydžio apskaičiavimo nuostatomis bus pildomas šioje dalyje minimas Vyriausybės tvirtinamas Atlyginimo už registro objekto registravimą, dokumentų teikimą dydžių apskaičiavimo ir atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, registro informacijos, registrai pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarkos aprašas, ar siekiama nustatyti, kad būtų priimtas kitas teisės aktas. Šioje nuostatoje turėtų būti įvertintas ir konkretaus Vyriausybės tvirtinamo tvarkos aprašo pavadinimo Įstatymo projekte nustatymo tikslingumas, jei pavadinimas, atsižvelgiant į siūlomus vertinamo straipsnio pakeitimus, būtų visgi tikslinamas. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 patvirtintų Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 13 punktą, aukštesnės galios teisės akte turėtų būti vengiama nuorodų į konkrečius žemesnės galios teisės aktus.

16. Siekiant dėstymo nuoseklumo ir atsižvelgiant į Įstatymo projekto III skyriuje dėstomas nuostatas, siūlome svartyti galimybę apjungti II ir III skyrius, patikslinant II skyriaus pavadinimą, pavyzdžiui, keičiant į „Dokumentų teikimas ir dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygos“ arba II skyriuje palikti tik nuostatas, susijusias su dokumentų pakartotinio naudojimo sąlygomis, o III skyriuje paliekant dokumentų teikimo nuostatas. Atkreipiame dėmesį, kad III skyriuje (13, 14 straipsniuose) kartu vartojamos nuostatos „dokumentų teikimas“ ir „dokumentų pateikimas“, nors skirtingų nuostatų vartojimo poreikis bei „dokumento pateikimo“ sąvoka nėra atskleisti, todėl siūlytume peržiūrėti klaidinančių nuostatų vartojimą.

17. Įstatymo projekto 13 straipsnio 6 dalies formuluotėje, siekiant užtikrinti taikymo aiškumą, reikėtų atsisakyti arba sukonkretinti deklaratyvaus ir vertinamojo pobūdžio nuostatas, kad būtų aiškus jų turinys, taikymo apimtis, pavyzdžiui, tikslintinos nuostatos „institucijai tektų *neproporcingai didelės* išlaidos“ (su kuo lyginant tai būtų nustatoma), „taikant tokius *laikinus* techninius apribojimus, dėl kurių *nekiltų nepagrįstų kliūčių* išnaudoti visą *duomenų ekonominį ir socialinį potencialą*“ (kas šiuo atveju laikytina laikiniais apribojimais, nepagrįstomis kliūtimis, duomenų ekonominiu ir socialiniu potencialu). Šiame kontekste pastebėtina, kad turėtų būti patikslinta ir Įstatymo projekto 14 straipsnio 2 dalyje vartojama nuostata „reikės prisiimti *neproporcingai didesnes* išlaidas“.

18. Siūlome papildyti Įstatymo projekto 14 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatas, kad jos galėtų būti taikomos ir valstybės valdomiems subjektams. Taipogi, siūlome įvertinti poreikį šio straipsnio 3 dalyje nurodyti ne archyvus, kurie minimi kitose Įstatymo projekto nuostatose, bet valstybės archyvus.

19. Projekto aiškinamojo rašto 4 dalyje nurodoma, kad perkeliamoje 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo įtvirtinama, jog viešojo sektoriaus institucijos *turėtų būti skatinamos* leisti pakartotinai naudoti visus dokumentus, kuriais jos disponuoja, o valstybės valdomi subjektai – visus dokumentus, rengiamus teikiant viešąsias paslaugas. Siekiant perkelti Direktyvos (ES) 2019/1024 nuostatas, įpareigojančias valstybes nares *skatinti* viešojo sektoriaus institucijas ir valstybės valdomus subjektus rengti dokumentus, kuriems taikoma Direktyva (ES) 2019/1024, ir suteikti prie jų prieigą laikantis principo „atviras pagal pritaikymą ir pagal standartą“, Įstatymo projekto 15 straipsnio 1 dalyje siūloma įtvirtinti, kad institucijos ar valstybės valdomo subjekto *visi dokumentai turi būti* skelbiami pakartotiniam naudojimui. Įvertinus tai, kad teisėkūroje būtina vadovautis proporcingumo principu, siūlome papildomai įvertinti šio straipsnio reguliavimo atitikimą šio principo turiniui (pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią naštą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti). Taip pat būtina tikslinti Projekto aiškinamojo rašto 5 dalyje teikiamą informaciją ir ją pildyti, pateikiant ir administracinės naštos didėjimo ūkio subjektams, kaip teikiamo reguliavimo neigiamų pasekmių, vertinimą.

20. Siūlome Įstatymo projekto 16 straipsnio 4 dalyje nuosekliai vartoti Įstatymo projekte vartojamą nuostatą „įskaitant aukštųjų mokyklų bibliotekas“, atsisakant universitetų bibliotekų įrašymo.

21. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 patvirtintose Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijose nustatytus teisės technikos reikalavimus, netikslinga vieną Įstatymo projekto 18 straipsnį dėti atskirame skyriuje (pavyzdžiui, šis straipsnis galėtų būti dėstomas po 12 straipsnio, perkeltas į baigiamąsias nuostatas ar pan.). Be to, atsižvelgiant į tai, kad įstatymų straipsnio dalių punktai iš eilės numeruojami arabiškais skaitmenimis ir po jų rašomi uždaramieji skliaustai, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 18 straipsnio punktų žymėjimą.

22. Įvertinus Įstatymo projekto 19 straipsnio pavadinimą bei turinį, siūlome atsisakyti šio straipsnio 3 dalies nuostatos kaip neatitinkančios šio straipsnio reguliavimo dalyko, o taip pat kaip nekonkrečios, neturinčios teisinio svorio bei savaime suprantamos.

23. Atsižvelgiant į Įstatymo projekto nuostatas, siūlome tikslinti Projekto 2 straipsnio 2 dalies nuostatą ir ją pildyti nurodant Vyriausybę ir jos įgaliotą instituciją, Ekonomikos ir inovacijų ministeriją ir jos įgaliotą instituciją. Šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nevertoti Įstatymo projekte įsivestų trumpinių, o nurodyti institucijas ir valstybės valdomus subjektus, kuriems šios nuostatos taikomos, arba pateikti nuorodas į Projektu nauja redakcija dėstomo Įstatymo projekto nuostatas, kur šie subjektai yra nustatyti.

24. Pastebime, kad Projekto 2 straipsnio 4 dalies nuostata suprantama nevienareikšmiškai, nes nustatomas imperatyvas, kuris suponuoja minimų asignavimų panaudojimą ne pagal paskirtį, o

veikloms, susijusioms su dokumentų ir duomenų rinkinių sudarymu, teikimu, skelbimu, pakartotiniu jų naudojimu. Siūlome peržiūrėti nuostatą, ją aiškiai suformuluojant dėl nurodytų asignavimų panaudojimo teisėtumo ir paskirties, įvertinant ir perkeliamos Direktyvos (ES) 2019/1024 preambulės nuostatą (56), kad „šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis viešojo sektoriaus institucijų darbuotojų teisėms, įskaitant ekonomines ir moralinės teises, kurias jie gali turėti pagal nacionalinę teisę“. Be to, Projekto aiškinamajame rašte turėtų būti pateikti šios nuostatos įtvirtinimo motyvai, nurodyto procentinio dydžio bei jo imperatyvaus taikymo visoms institucijoms pagrindimas.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė

Tatjana Knyzienė, tel. +37070663862, el. p. tatjana.knyziene@lr.lt